

TEREZA FRODLOVÁ / 4. 2. 2026

Fotochemické okénko: Dvojí Stříbrný vítr

V rámci cyklu *žena růže píseň kost*, který pravidelně přináší do dramaturgie kina Ponrepo snímky zohledňující feministickou a genderovou perspektivu, uvedeme 9. února *Stříbrný vítr* (1954). Lyrický film podle stejnojmenného románu Fráni Šrámka ve své době natolik vybočoval z požadavků na „správnou“ socialistickou kinematografii, že se dočkal povolení k promítání až dva roky po svém vzniku.

Ve sbírce Národního filmového archivu se k němu dochovaly nejen tři filmové kopie a originální negativ, z něhož byly tyto kopie vyrobeny, ale také druhý originální negativ, který je téměř o 170 metrů delší. Jak je možné, že negativ, tedy materiál sestavený přímo z původně exponovaných záběrů, existuje hned ve dvou, navíc rozdílných verzích?

Odpověď je třeba hledat v období, kdy se v Československu začaly natáčet celovečerní barevné filmy. Používaná východoněmecká barevná surovina Agfacolor byla nejen výrazně dražší než černobílá, ale leckdy i obtížně dostupná. Barevná výroba tak představovala výrazně vyšší ekonomické riziko a filmaři se oprávněně obávali poškození negativu, který se při výrobě filmových kopií rychle opotřebovával. Dobové výrobní směrnice proto doporučovaly, aby u potenciálně úspěšných filmů vznikaly rovnou dva originální negativy. Jeden měl být určen k výrobě distribučních kopií a druhý sloužil jako záložní materiál, případně pro výrobu kopií pro zahraniční trh.

V Národním filmovém archivu je dnes uloženo přes třicet barevných filmů z padesátých let, ke kterým existují dva originální negativy. Typický výrobní postup spočíval v tom, že scéna byla snímána jednou kamerou a z opakovaného natáčení každého záběru byly vybrány dvě nejlepší varianty, z nichž byly následně sestaveny dva samostatné negativy. Ty se mezi sebou mohly lišit nejen délkou jednotlivých záběrů, ale někdy i

hereckou akcí či pohybem kamery. Mezi lety 1951 a 1959 se tato praxe uplatnila mimo jiné u filmů *Anděl na horách*, *Dobrý voják Švejk* či *Obušku, z pytle ven*. Vzhledem k tomu, že většina těchto „druhých“ negativů zřejmě nikdy nebyla prakticky využita, představují dnes pozoruhodnou a dosud málo prozkoumanou část archivní sbírky.

Ze tří dochovaných kopií filmu *Stříbrný vítr* promítneme v Ponrepu nejstarší dochovanou kopii na materiálu Agfacolor. Šestidílná kopie v délce 2703 metrů pochází z distribuce v kinech a do sbírky Národního filmového archivu byla zařazena v roce 2004.